

РЕШЕНИЕ

№ 1997

гр. София, 16.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42 състав, в
публично заседание на 18.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

при участието на секретаря Росица Б Стоева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **6542** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс във вр.с чл.2в, ал.1, т.1 и чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Образувано е във връзка с Решение № 6574 от 18.06.2025 г., постановено от Върховния административен съд по адм.дело № 3773/2024 г., с което е отменено Решение № 6745 от 17.11.2021 г. на Административен съд-София град по адм.дело № 1089/2020 г., и делото е върнато за ново разглеждане исковете на А. В. Х. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], предявени чрез адв.С. А. с искова молба вх.№ 7815/13.06.2019 г. по описа на СГС, срещу Българската народна банка, за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 111 600 лв. и 677 000 евро; ведно със законната лихва за забава в размер на 726 344,17 лв., считано от 21.06.2014 г. до датата на завеждане на иска (13.06.2019 г.); както и лихва за забава от датата на завеждане на иска (13.06.2019 г.) до окончателното изплащане на сумите.

В исковата молба се твърди, че вредите са настъпили от незаконосъобразни действия и бездействия на ответника БНБ, изразяващи се в поставяне на "Корпоративна търговска банка" АД под особен надзор, довело до преустановяване пълната дейност на същата банка, вследствие на което не са изпълнени до край наредени от ищеца на 20.06.2014 г. в клон на "КТБ" АД банкови операции, изразяващи се в парични преводи от банковите му сметки в "КТБ" АД към банкови сметки в "Инвестбанк" АД, както следва: бордеро № 819985 (в 10:36 ч) за 49 900 лв., бордеро № 823243 (в 11:07 ч) за 61 700 лв. и бордеро № 831237 (в 11:38 ч) за 677 000 €, като обезщетението се претендира поради нарушение правото на Европейския съюз – нормативни актове, приети от Европейския парламент и Съвета: Директива 98/26/ЕО за окончателността на сетълмента в платежните системи, Директива 2001/24/ЕО относно оздравяването и ликвидацията на кредитни

институции, Директива 2007/64/ЕС относно платежните услуги във вътрешния пазар, Директива 2014/59/ЕС, чл.63 от Договора за функциониране на ЕС във вр.с чл.119, ал.3, т.1 от Закона за кредитните институции. Претендира се и присъждане сумата на направените от ищеца разноски по съдебните производства по списък. В с.з. ищецът не се явява, представлява се от адв.А., която поддържа исковата молба и моли Съда да я уважи по изложените в същата съображения. Претендира само разноски, направени в предходните съдебни производства, за които представя списък. Не претендира разноски по настоящото производство. Представя писмени бележки с подробни съображения в подкрепа на тезата си за основателност на исковите.

Ответникът – Българска народна банка – в едномесечния срок по чл.131 ГПК при първото разглеждане на делото чрез адв.Д. и адв.Д. е подал отговор на предявените искове, с който ги оспорва по изложени в същия подробни съображения. В с.з. при настоящото разглеждане на делото ответникът се представлява от адв. Г., който моли Съда да отхвърли предявените искове като неоснователни и недоказани. Твърди, че в съдебното производство не се установява да е налице нареждане за превод, което да е постъпило в система пренареждане. Няма нареждане, което да е станало окончателно и да е подлежало на изпълнение от страна на БНБ. Поради това застъпва теза, че не е налице нарушение на правото на ЕС и не е налице основание за уважаване на предявените искове. Претендира само разноски, направени в предходните съдебни производства, за които представя списък. Не претендира разноски по настоящото производство. Представя писмени бележки с подробни съображения в подкрепа на тезата си за неоснователност на исковите.

С. градска прокуратура чрез прокурор Д. дава заключение за неоснователност на исковата претенция.

Административен съд – София-град намира за установено следното от фактическа страна:

Първоначално пред СГС е заведена искова молба вх.№ 7815/13.06.2019 г. от А. В. Х., ЕГН [ЕГН], срещу БНБ, за заплащане на обезщетение за имуществени вреди поради нарушение на чл.3, § 1 от Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19.05.1998 г. /Директива 98/26/ЕО/, вр.чл.119, ал.3, т.1 от Закона за кредитните институции, в размер на 111 600 лв. и 677 000 €, ведно със законната лихва за забава, считано от 21.06.2014 г. до окончателното изплащане. Исковата молба е препратена по подсъдност на АССГ, където е образувано адм.дело № 1089/2020 г.

С Решение № 6745 от 17.11.2021 г., постановено от АССГ по това дело, са отхвърлени предявените искове и А. В. Х. е осъден да заплати на БНБ разноски в размер на 18 600 лв.

Съдебният акт е отменен с Решение № 11881 от 20.12.2022 г. на ВАС по адм.дело № 3761/2022 г. и вместо това БНБ е осъдена да заплати на А. В. Х. обезщетение за имуществени вреди в размер на 111 600 лв. и 677 000 € (с левова равностойност 1 324 096,91 лв.), ведно със законната лихва считано от 21.06.2014 г. до подаване на подаване на исковата молба - 13.06.2019 г., а именно в размер на 725 945,36 лв., както и законната лихва за забава от подаване на исковата молба – 13.06.2019 г. до окончателното изплащане върху главниците; отменено е и Определение № 551 от 24.01.2022 г. по адм.дело № 1089/2020 г.

Влязлото в сила Решение № 11881 от 20.12.2022 г. на ВАС по адм.дело № 3761/2022 г. е отменено на основание чл.239, т.1 АПК с Решение № 4213 от 08.04.2024 г. на ВАС - Петчленен състав по адм.дело № 1681/2023 г. и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на касационния съд.

При новото разглеждане, с Решение № 6574 от 18.06.2025 г. на ВАС по адм.дело № 3773/2024 г. е отменено Решение № 6745 от 17.11.2021 г. на АССГ по адм.дело № 1089/2020 г., и делото е

върнато за ново разглеждане на описаните по-горе искове на А. В. Х..

Доколкото при настоящото разглеждане на делото не са ангажирани доказателства, Съдът възприема фактическата обстановка, установена при разглеждане на адм.дело № 1089/2020 г., като взе предвид новосъздадените документи, представени при разглеждане на адм.дело № 1681/2023 г. на ВАС - Петчленен състав, а именно:

Ищецът е имал сключени договори за преференциален безсрочен депозит с номера № 1085/12.12.2005 г., № 1094/13.12.2005 г., № 1425/16.12.2005 г. и рамков договор за платежни услуги за потребители физически лица от 12.02.2010 г. с "КТБ" АД, въз основа на които на А. В. Х. са открити банкови сметки в EUR, USD и в лева.

С писмо с вх. № БНБ-77699 от 20.06.2014 г., постъпило в деловодството на БНБ в 10:51 ч, изпълнителните директори на "КТБ" АД уведомили централната банка, че кредитната институция изпитва затруднения с ликвидността, които възпрепятстват нормалното изпълнение на паричните ѝ задължения към вложителите. В писмото е посочено, че настъпилата загуба на доверие е довела до масова паника сред клиентите, заявили желание да изтеглят наличните си средства в брой или чрез банкови преводи. С оглед обема на наредените плащания в предходните дни, както и на наредените, но неизпълнени към 20.06.2014 г. платежни операции, представителите на банката са направили обосновано предположение, че наличните парични средства няма да бъдат достатъчни за изпълнение на текущите ѝ задължения. С оглед стабилизиране на дейността е отправено искане за поставяне на банката под специален надзор на основание чл. 115, ал. 2, т. 2 от Закона за кредитните институции.

С последващо писмо от същата дата, постъпило в БНБ в 12:06 ч, "КТБ" АД е уведомила, че считано от 11:45 ч на 20.06.2014 г. е преустановила извършването на разплащания и всички банкови операции.

На 20.06.2014 г. в 11:42 ч А. Х. е наредил валутен превод с референтен номер 32/15/00108383 чрез "КТБ" АД, Финансов център С. – Запад, ОРМ "Бизнес парк", за сумата от 677 000 € към лична сметка в "Инвестбанк" АД. В информационната банкова система CSoft – Bank++ са генерирани три банкови бордера, както следва:

– Бордеро № 831237/20.06.2014 г., с час 11:38:59, за дебитиране на клиентска сметка със сума в размер на 677 000 € при валюр 23.06.2014 г. и споделени SHA разходи по валутния превод, при което е дебитирана вътрешна сметка № 1832 978 055335 01 1 9, IBAN: BG66 KOPR 9220 4405 5335 01, и е кредитирана вътрешна сметка № 4312 978 00001 15 0;

– Бордеро № 831238/20.06.2014 г., с час 11:38:59, за дебитиране на клиентска сметка със сума 200 €, представляваща такса Издаден валутен превод по превод с референция 32/15/00108383, при което е дебитирана вътрешна сметка № 1832 978 055335 1 19, IBAN BG66 KOPR 9220 4405 5335 01, и е кредитирана вътрешна сметка № 7292 978 0004 15 0;

– Бордеро № 831239/20.06.2014 г., с час 11:38:59, за дебитиране на клиентска сметка със сума 6 €, представляваща такса SWIFT по същия превод, при което е дебитирана вътрешна сметка № 1832 978 055335 01 1 9, IBAN BG66 KOPR 9220 4405 5335 01, и е кредитирана вътрешна сметка № 7030 002 15 8. За начислената SWIFT такса "КТБ" АД е издала на А. Х. фактура № [ЕГН]/20.06.2014 г. с данъчна основа 9,78 лв., ДДС 1,96 лв. и обща стойност 11,74 лв.

На същата дата - 20.06.2014 г., в 10:36 ч А. Х. е наредил левов банков превод с бордеро № 819985, уникален референтен № BORD00819985, чрез "КТБ" АД, ФЦ С. – Запад, ОРМ "Бизнес парк", за сумата 49 900 лв. към лична сметка в "Инвестбанк" АД. Платежната система е Б., с уговорени споделени такси, дата на изпълнение 20.06.2014 г., като е удържана такса за превод в размер на 1,30 лв. В системата CSoft – Bank++ е издадено бордеро № 819985/20.06.2014 г. с час 10:36:11 за дебитиране на клиентска сметка със сумата 49 900 лв. при валюр 20.06.2014 г.

В 11:07 ч на 20.06.2014 г. А. Х. е наредил втори левов превод с бордеро № 823243, уникален референтен № BORD00823243, чрез същия финансов център на "КТБ" АД, за сумата 61 700 лв. към лична сметка в "Инвестбанк" АД, при идентични параметри – платежна система Б., споделени такси и дата на изпълнение 20.06.2014 г., като е удържана такса от 1,30 лв. Съответното бордеро № 823243/20.06.2014 г. е издадено в 11:07:15 часа за дебитиране на клиентската сметка със сумата 61 700 лв. при същия вальор.

С Решение № 73/20.06.2014 г. Управителният съвет на БНБ, на основание чл.115, ал.1, т.2 и т.3, чл.116, ал.1 и ал.2, т.2, 3, 6 и 7 във вр.с чл.103, ал.2, т.24 ЗКИ, е поставил "КТБ" АД под специален надзор за срок от три месеца поради опасност от неплатежоспособност. Със същото решение са назначени квестори, спряно е изпълнението на всички задължения на банката, ограничена е дейността ѝ, членовете на управителния и надзорния съвет са отстранени, а акционерите с участие над 10 % са лишени от право на глас.

Със Заповед № К-21/3-1220 от 25.06.2014 г., издадена въз основа на Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, квесторите на "КТБ" АД са разпоредили анулиране на всички валутни преводни нареждания на клиенти със започната, но незавършена обработка във валутния модул, включително преводите на опашка "Вальор" без излъчени SWIFT съобщения, които следва да бъдат анулирани чрез ръчни счетоводни операции, както и преводите през Б. 7, намиращи се на опашка "Вальор".

С Решение № 138/06.11.2014 г., постановено на основание чл.36, ал.2, т.2, чл.103, ал.1, т.1, чл.103, ал.2, т.25 и чл.151, ал.1, пр.първо ЗКИ и чл.16, т.15 от Закона за БНБ, Българската народна банка е отнела лиценза на "КТБ" АД, издаден с Решение № 24/21.01.1994 г. на УС на БНБ. С т.2 и т.3 от това решение е разпоредено предприемане на действия по чл.9, ал.1 и ал.6 от Закона за банковата несъстоятелност, вкл. сезиране на компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност и уведомяване на Фонда за гарантиране на влоговете в банките.

С Решение № 664 от 22.04.2015 г. по търг.дело № 7549/2014 г. СГС е обявил неплатежоспособността на "КТБ" АД с начална дата 06.11.2014 г. В тази част решението е било обжалвано от БНБ и протестирано от С. градска прокуратура с доводи, че началната дата на неплатежоспособността следва да бъде 30.09.2014 г., когато въз основа на докладите и финансовите отчети е установено, че собственият капитал на банката е отрицателен.

С Решение № 1443 от 03.07.2015 г. по търг.дело № 2216/2015 г. Софийският апелативен съд е отменил решението на СГС в частта относно началната дата на неплатежоспособността и е определил за такава 20.06.2014 г., като е приел, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на "КТБ" АД е било налице преди отразяването на коригираните стойности в отчетите на квесторите към 30.09.2014 г.

По делото са приобщени писмените доказателства по адм.дело № 1089/2020 г. на АССГ, както и писмените доказателства по адм.дело № 3773/2024 г. на ВАС, по адм.дело № 1681/2023 г. на ВАС – петчленен състав, по адм.дело № 3761/2022 г. на ВАС и по адм.дело № 7844/2019 г. на СГС.

От приетата по адм.дело № 1089/2020 г. на АССГ съдебно-счетоводна експертиза се установява, че валутното платежно нареждане за сума в размер на 677 000 €, с бордеро № 831237/20.06.2014 г., е въведено в счетоводния и платежния модул на програмния продукт CSoft Bank в 11:38:59 ч. Върху платежното нареждане с реф.№ 32/15/00108383 към "КТБ" АД за извършване на валутен превод в посочения размер не е отбелязано преводът да бъде експресен, поради което същият следва да се счита със стандартен, двудневен вальор на изпълнение – 23.06.2014 г.

Съгласно установената банкова практика валутни преводи на суми над 100 000 € се изпълняват чрез сетълмент компонент TARGET2 – BNB, който използва услугите на системата SWIFT. За процесния валутен превод е определена именно системата TARGET2 – BNB като система на

изпълнение. От представените по делото екранни разпечатки е видно, че текстовото поле SWIFT не е попълнено, поради което следва да се приеме, че преводът не е бил изпратен и не е постъпвал в сетълмент системата TARGET2 – BNB на 20.06.2014 г., доколкото вальорът му на изпълнение е 23.06.2014 г. Както е разяснено от вещите лица в с.з. на 20.10.2021 г., сетълментът представлява прехвърляне на превода към платежната система, а по отношение на процесния превод се установява, че същият не е напуснал банковата система на "КТБ" АД.

В поле "информация за превода" е отбелязано, че същият е "анулиран/канселиран". Валутното платежно нареждане е осчетоводено в счетоводно-платежния модул на програмния продукт CSoft Bank++ с бордеро № 831237/20.06.2014 г. в 11:38:59 ч, като с него е дебитирана валутната сметка на ищеца и е кредитирана вътрешна сметка на банката, по която са се намирали средствата към момента на поставянето на "КТБ" АД под специален надзор. На 23.06.2014 г. в 18:57:42 ч преводът е сторниран, като средствата са възстановени по сметката на ищеца с вальор 20.06.2014 г., с отбелязване "сторнирано бордеро № 831237".

По отношение на левовите преводи се установява, че платежно нареждане за сумата от 61 700 лв., с бордеро № 823243/20.06.2014 г., е въведено в счетоводния и платежния модул на програмния продукт CSoft Bank в 11:07:15 ч, а платежно нареждане за сумата от 49 000 лв., с бордеро № 819985/20.06.2014 г., е въведено в 10:36:11 ч. За изпълнението на тези преводи е определена платежната система БИСЕРА6, като същите са включени във файл на КТБ за изпълнение през системен цикъл 2 в 12:48:01 ч на 20.06.2014 г. Към момента на поставянето на "КТБ" АД под специален надзор средствата по левовите преводи са се намирали по вътрешна сметка на банката. Вещите лица са ползвали предоставена от "Борика" АД информация, съгласно която времеви интервал от 9:45 ч до 13:00 ч представлява системен цикъл 2 на текущия период за датата 20.06.2014 г., през който се извършва получаване, валидиране и приемане на заявки за сетълмент. Платежните нареждания по бордеро № 819985 за 49 000 лв. и № 823243 за 61 700 лв. са включени във файл, изпратен от "КТБ" АД към БИСЕРА6 в 12:48:01 часа на 20.06.2014 г., като в 12:48:12 ч същия ден платежната система ги е валидирала и приела за изпълнение от оператора "Борика" АД.

В 13:12 ч на 20.06.2014 г. в "Борика" АД – оператор на платежната система БИСЕРА6, е постъпило решение на УС на БНБ, с което операторът е уведомен за поставянето на "КТБ" АД под специален надзор и му е разпоредено да преизчисли позициите на банките за следващия сетълмент, като изключи плащанията, подадени от "КТБ" АД след 12:00 ч на същата дата. Това разпореждане е било изпълнено от оператора, като средствата по процесните левови преводи са възстановени по сметката на ищеца в "КТБ" АД на 20.06.2014 г. в 12:08 ч и в 12:09 ч. Операторът е уведомил "КТБ" АД, че плащанията са отхвърлени поради временното изключване на банката от системата RINGS.

Съгласно приетата по адм.дело № 1089/2020 г. на АССГ съдебно-техническа експертиза платежната система БИСЕРА6 представлява система за обслужване на клиентски преводи в лева, която осигурява окончателност на сетълмента. Чрез нея се изпълняват нареждания за междубанкови клиентски преводи на територията на страната за суми под 100 000 лв. Сетълментът на приетите от БИСЕРА6 платежни нареждания се извършва в системата за брутен сетълмент в реално време RINGS на Българската народна банка, като сетълмент цикли се осъществяват три пъти дневно – в 10:00 ч, 13:30 ч и 16:00 ч.

Чрез системата БИСЕРА6 към БНБ се извършва т.нар. многостранно нетиране, при което на многостранна основа се преизчисляват взаимните задължения на участниците в системата, като се определя общата сума на всички дебитни нареждания от една банка към останалите участници, както и сумата на всички кредитни нареждания от всички банки към съответната банка. Платежните нареждания се предават към банките получатели единствено при успешно извършен сетълмент в БНБ. В системата RINGS не се подава

и не се съхранява информация за конкретни платежни нареждания, тъй като чрез БИСЕРА6 към БНБ се осъществява именно многостранно нетиране. Данните за конкретните платежни нареждания се съдържат в системите на съответната банка – подател и на "Борика" АД в качеството му на оператор на платежната система БИСЕРА6.

От заключението на СТЕ се установява, че "КТБ" АД е включила процесните левови платежни нареждания във файл, изпратен към платежната система БИСЕРА6 на 20.06.2014 г. в 12:08:53 ч и 12:09:10 ч, като в 12:48:12 ч същия ден те са били валидирани и приети за изпълнение от системата. В същото време в 10:51 ч на 20.06.2014 г. в деловодството на БНБ е постъпило уведомление от "КТБ" АД за възникнал проблем с ликвидността и искане за поставяне на банката под специален надзор, а в 12:06 ч е постъпило и писмо от "КТБ" АД, с което е заявено, че считано от 11:45 ч на същата дата банката е преустановила разплащанията и всички други банкови операции.

В 13:12 ч на 20.06.2014 г. в "Борика" АД е получено решение на Управителния съвет на БНБ, с което операторът е уведомен за поставянето на КТБ под специален надзор и му е разпоредено да преизчисли позициите на банките за следващия сетълмент в 13:30 ч, като изключи всички плащания, подадени от "КТБ" АД след 12:00 ч на 20.06.2014 г. В изпълнение на това разпореждане "Борика" АД е изключила от сетълмента в 13:30 ч всички плащания, подадени от "КТБ" АД след 12:00 ч, включително и процесните левови платежни нареждания, доколкото същите са подадени към системата БИСЕРА6 след този час и са валидирани в 12:48:01 ч. "КТБ" АД е била уведомена, че излъчените от нея плащания след 12:00 ч са отхвърлени поради временното изключване на банката от системата RINGS.

Съгласно заключението на СТЕ системата TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System) предоставя брутен сетълмент в реално време за плащания в евро, като основната ѝ цел е да обслужва ефективно паричната политика на Евросистемата чрез осигуряване на надежден и сигурен механизъм за сетълмент на плащания въз основа на принципа RTGS (Real-Time Gross Settlement). Системата гарантира равнопоставен достъп до платежните услуги за всички участници, които прилагат еднакви правила и имат идентични права и задължения при изпълнение на преводи в евро. TARGET2 е изградена върху единна съвместна платформа, разработена и поддържана от централните банки на Германия, Италия и Ф., които я оперират в полза на Евросистемата. Националният системен компонент TARGET2–BNB е присъединен към TARGET2 на 01.02.2010 г.

Българската народна банка, в качеството си на централна банка, оперира компонента TARGET2–BNB, администрира Националното бюро за услуги на TARGET2, отговаря за бизнес отношенията с участниците в системата и осъществява координация с Европейската централна банка и с останалите участващи централни банки. Участващите банки имат директен достъп до платежния модул и самостоятелно генерират заявки за плащания.

Вещото лице И. Р. Д. потвърждава, че процесното валутно платежно нареждане не е постъпвало в системата TARGET2 нито на 20.06.2014 г., нито на 23.06.2014 г., както и че не е била подадена и съответно изпълнена заявка за плащане в размер, близък до сумата от 677 000 €.

По делото са приобщени писмени доказателства, а именно Писмо с изх. № 1736/23.12.2022 г. от Х. Д. – директор "Оперативни дейности" при "КТБ" АД, Писмо изх. № 0055/23.12.2022 г. от Фонда за гарантиране на влоговете в банките, Писмо от 22.12.2022 г., подписано от П. М. от името на Централните банки – Банка д'Италия, Д. Бундесбанк и Банк дьо Ф., както и Писмо изх. № 336/07.03.2023 г. от синдиците на "КТБ" АД (в несъстоятелност). Същите са приети от петчленен състав на Върховния административен съд по адм.дело № 1681/2023 г. като новосъздадени документи, удостоверяващи обстоятелства, съществували в хода на първоначалното производство. Съдържащата се в тях информация е преценена като съществена за правилното разрешаване на спора, поради което делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на ВАС, вследствие на което е образувано адм.дело № 3773/2024 г. С Решение № 6574 от 18.06.2025 г., постановено по посоченото дело, ВАС е отменил решението на АССГ по адм.дело № 1089/2020 г. и е върнал делото за ново разглеждане от друг състав на същия съд, като е дал задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона, които настоящият състав следва да съобрази.

В изпълнение на дадените указания Съдът обсъди всички събрани доказателства в тяхната съвкупност, от които се установява следното:

От Писмо изх. № 1736/23.12.2022 г. на Х. Д. – Директор "Оперативни дейности" при "КТБ" АД, се

установява, че с банково бордеро № 171586/23.06.2014 г. е извършена корекция на осчетоводяването на превод в размер на 677 000 € с референция 32/15/00108383, като е сторнирано банково бордеро № 831237/20.06.2014 г., както и че с банкови бордера № 167443/20.06.2014 г. и № 168135/20.06.2014 г. са възстановени отхвърлени преводи съответно в размер на 49 900 лв. и 61 700 лв., като сумите по тези операции са били възстановени по сметките на А. В. Х.. От писмото се установява още, че гарантираният размер по влоговете на А. В. Х., ЕГН [ЕГН], е прехвърлен към Фонда за гарантиране на влоговете в банките за изплащане на 06.11.2014 г., като на същата дата е осчетоводена и цесия с цесионер "Агро-Жа" ООД за сумата от 650 000 €.

От Писмо изх.№ 0055/23.12.2022 г. на Фонда за гарантиране на влоговете в банките се установява, че съгласно чл.4, ал.1 от приложимия Закон за гарантиране на влоговете в банките (отм.) размерът на гаранцията, подлежаща на изплащане на А. В. Х., е 192 932,80 лв., като по данни от Автоматизираната система за изплащане на ФГВБ същият се е разпоредил лично с тази сума на 04.12.2014 г. чрез обслужващата банка ПИБ АД, клон С..

От Писмо от 22.12.2022 г., подписано от П. М. от името на Централните банки – Банка д'Италия, Д. Бундесбанк и Банк дьо Ф., се установява, че плащането на сумата от 677 000 € с BIC на подател KORPBGSF и BIC на получател FINVBGSF, представляващо клиентско плащане тип MT103 и MT103+ за периода 20-23 юни 2014 г., не е достигнало до платежната система TARGET2.

От Писмо изх.№ 336/07.03.2023 г. на синдиците на "КТБ" АД (в несъстоятелност) се установява, че по отношение на валутен превод, нареден на 20.06.2014 г. с вальор 23.06.2014 г. в размер на 677 000 € с референция 32/15/00108383, не е било формирано SWIFT съобщение. Същевременно е установено, че в списъка по чл.64, ал.2 от Закона за банковата несъстоятелност е включено вземане на "Агро-Ж.А" ООД в размер на 6 680 138,74 лв., част от което представлява вземане в размер на 650 000 €, цедирано от А. В. Х.. След осчетоводяване на 06.11.2014 г. на цесията между цедента А. Х. и цесионера "Агро-Ж.А" ООД, както и след прехвърляне на гарантирания размер на влоговете му за изплащане от ФГВБ, А. Х. не разполага с вземане към "КТБ" АД.

При така установеното от фактическа страна, съдът приема от правна страна, следното:

Съгласно чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди държавата и общините носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица вследствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод осъществяване на административна дейност, както и за вреди, настъпили в резултат на действието на подзаконовни нормативни актове, които са отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни. С разпоредбата на чл.2в ЗОДОВ се регламентира специален ред за разглеждане на искиве срещу държавата за вреди, произтичащи от нарушения на правото на Европейския съюз. Според чл.2в, ал.1, т.1 ЗОДОВ административните съдилища са компетентни да разглеждат спорове, в които се твърди, че вредите са резултат от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз.

Извъндоговорната отговорност при нарушения на правото на Европейския съюз е уредена в чл.340, § 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, съгласно който Съюзът, при спазване на общите за държавите членки основни принципи на правото, е длъжен да обезщети вредите, причинени от неговите институции или служители при изпълнение на възложените им функции. Тъй като останалите първични актове на правото на Европейския съюз не съдържат изрична уредба относно обезщетяването на вреди, причинени от държавата в резултат на нарушения на това право, възможността за реализиране на такава отговорност се извежда от установената практика на Съда на Европейския съюз.

Тези принципи намират потвърждение в Решението на Съда на Европейския съюз от 4 октомври 2018 г. по дело C-571/16 "Н. К. срещу Българската народна банка". В съответствие с установената и постоянна практика на СЕС принципът на отговорността на държавата за вреди, причинени на частноправни субекти в резултат на нарушения на правото на Съюза, които се вменяват на държавата, е неразделна част от системата на договорите, върху които се основава Европейският съюз (в този смисъл решение от 26 януари 2010 г. по дело *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, т.29 и цитираната съдебна практика).

Отделно от това, по отношение на предпоставките за ангажиране на отговорността на държавата за вреди, причинени на частноправни субекти вследствие на нарушения на правото на Съюза, които се считат за извършени от държавата, Съдът последователно приема, че право на обезщетение възниква при наличието на три кумулативни условия: нарушената правна норма на правото на Съюза да има за цел предоставяне на права на частноправните субекти, нарушението да представлява достатъчно съществено нарушение и да е налице пряка причинно-следствена връзка между това нарушение и вредата, претърпяна от частноправните субекти.

Съгласно решението по делото "К.", по отношение на изискването за наличие на достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза следва да се отбележи, че според утвърдената практика на Съда такова нарушение е налице, когато държава членка е допуснала явно и сериозно неспазване на пределите на предоставеното ѝ право на преценка. При преценката дали е налице подобно нарушение следва да се отчитат редица обстоятелства, сред които по-специално степента на яснота и точност на нарушената правна норма, обемът на дискреционната власт, която тази норма предоставя на националните органи, както и дали евентуалната грешка при прилагането на правото е извинителна или неизвинителна. Значение имат още умишленият или неумишленият характер на допуснатото нарушение или на причиненото увреждане, както и обстоятелството дали поведение на институция на Европейския съюз е допринесло за неприемането, приемането или запазването на национални мерки или практики, противоречащи на правото на Съюза (в този смисъл решение от 5 март 1996 г. по дела *Brasserie du Pêcheur* и *Factortame*, C-46/93 и C-48/93, EU:C:1996:79, т.56).

Разпоредбата на чл.79, ал.1 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС от 2009 г. - отм., но приложим за процесния период) дефинира платежната система като система за прехвърляне на средства, която функционира въз основа на формализирани и стандартизирани процедури и общи правила за обработка, клиринг и/или сетълмент на платежни операции. Сетълментът в рамките на платежна система представлява прехвърляне на парични средства по сметки за сетълмент с цел изпълнение на нареждания за превод между участниците в системата. Сметката за сетълмент е сметка при агент по сетълмента, предназначена за съхраняване на парични средства и за извършване на разплащания по сделки между участниците в системата, съгласно чл.82, ал.1 и 2 от същия закон. За платежните системи с окончателност на сетълмента, когато споразумението за системата е уредено от българското законодателство, агент по сетълмента е Българската народна банка, съгласно чл.82, ал.4 ЗПУПС от 2009 г.

Съгласно чл.103, ал.1 и 2 ЗПУПС от 2009 г., Българската народна банка създава и оперира платежна система за брутен сетълмент в реално време, обозначена като RINGS (Real-time Interbank Gross Settlement System). RINGS представлява платежна система с окончателност на сетълмента, в рамките на която прехвърлянето на парични средства между сметките за сетълмент на участниците се извършва окончателно, поотделно за всяка транзакция и в реално време след получаване на нареждането за превод от системата. Съгласно чл.105, ал.1-4 от закона агент по сетълмента в системата RINGS е БНБ, която поддържа сметки за сетълмент на участниците в системата. Българската народна банка извършва сетълмента на нарежданията за превод по тези сметки в реда на тяхното постъпване и при условие че съответният участник разполага с достатъчно средства по своята сметка за сетълмент. Участниците в RINGS са длъжни да осигуряват наличието на достатъчно средства по своите сметки за сетълмент за изпълнение на нарежданията за превод, съгласно чл.105, ал.4 ЗПУПС от 2009 г. В случаите, когато БНБ установи, че даден участник в RINGS вече не отговаря на изискванията за участие в системата или не изпълнява предвидените задължения, тя разполага с правомощието да ограничи участието му или да го изключи от платежната система, съгласно чл.104, ал.5 от същия закон.

С въвеждането на Глава пета "а" - "Окончателност на сетълмента в платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа" (нова – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) в ЗПУПС от 2009 г. е осъществено транспониране на Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. В рамките на тази уредба системата се характеризира с наличие на общи правила и стандартизирани процедури за клиринг, предназначени за изпълнение на нареждания за превод между участниците, посочени в чл.78в, ал.1 ЗПУПС от 2009 г. Системата с окончателност на сетълмента се обслужва от

системен оператор. Агентът по сетълмента представлява лице, което предоставя на институциите и/или на централния съконтрагент, участващи в системата, сметки за сетълмент, посредством които се уреждат нарежданията за превод в съответната система. По смисъла на тази глава сметка за сетълмент е сметка при централна банка, агент по сетълмента или централен съконтрагент, използвана за съхраняване на парични средства или ценни книжа и за извършване на сетълмент по сделки между участниците в системата. Аналогично легалното определение се съдържа и в чл. 2, б."л" от Директива 98/26/ЕО, съгласно който "сметка за сетълмент" е сметка в централна банка, посредник в сетълмента или основен контрагент, предназначена за съхраняване на парични средства и ценни книжа и за разплащане по сделки между участници в системата.

Съгласно чл.78г, ал.1 ЗПУПС от 2009 г., оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента представляват мерките или процедурите, предприети спрямо банка по реда на чл.133 от Закона за кредитните институции, както и всяка друга мярка, предвидена в законодателството, която се прилага от административен орган или от съда спрямо участник в система и включва спиране или налагане на ограничения върху неговите сделки или плащания. Моментът на налагане на оздравителните мерки или на откриване на прекратителната процедура е този, в който компетентният съд или административен орган постанови решение за налагане на съответните мерки или за откриване на процедурата, съгласно чл.78г, ал.2 от закона. Налагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителна процедура не пораждаат обратно действие по отношение на правата и задълженията на участниците и не могат да доведат до преизчисляване на вземанията и задълженията, произтичащи от или свързани с участието им в система с окончателност на сетълмента преди момента, посочен в ал.2, съгласно чл.78г, ал.4 ЗПУПС от 2009 г.

Според чл.78д, ал.1-3 от същия закон нарежданията за превод и нетирането пораждаат правно действие и са задължителни за трети лица дори при налагане на оздравителни мерки или при откриване на прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента, при условие че тези нареждания са въведени в системата преди момента на налагане на оздравителните мерки или откриване на прекратителната процедура по чл.78г, ал.2. В случаите, когато нарежданията за превод са въведени в система с окончателност на сетълмента след този момент и са изпълнени в рамките на същия работен ден, те пораждаат правно действие и имат задължителна сила за трети лица единствено ако системният оператор установи, че към момента, в който нарежданията са станали неотменими, не е знаел и не е бил длъжен да знае за откриването на съответната процедура. Моментът, в който нареждането за превод се счита за въведено в система с окончателност на сетълмента, се определя съгласно правилата на съответната система.

Посочените национални разпоредби възпроизвеждат изцяло правната уредба, съдържаща се в Директива 98/26/ЕО. Съгласно чл.3, § 1 от Директивата нарежданията за превод и нетирането пораждаат правно действие и в случай на откриване на процедура по несъстоятелност спрямо участник и са задължителни за трети лица, при условие че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на откриване на процедурата по несъстоятелност, определен съгласно чл.6, § 1. Моментът на въвеждане на нареждането за превод в системата се определя от правилата на съответната система, съгласно чл.3, § 3 от Директивата. Съгласно чл.5 от същия акт нареждането за превод не може да бъде отменено нито от участник в системата, нито от трета страна от момента, определен в правилата на системата. По силата на чл.6, § 1 за целите на Директивата моментът на откриване на процедура по несъстоятелност е моментът, в който компетентният съдебен или административен орган постанови своето решение. Процедурите по несъстоятелност не пораждаат обратно действие по отношение на правата и задълженията на участниците, произтичащи от или във връзка с участието им в системата преди момента на откриване на процедурата, както е предвидено в чл.7 от Директивата.

По отношение на прилагането на цитираните правила относно окончателността на сетълмента в платежните системи Съдът взе предвид заключенията на приетите ССЕ и СТЕ, описани във фактическата част на настоящото решение. Съдът кредитира експертните заключения като даващи отговор на поставените задачи, професионално, компетентно и безпристрастно изготвени. Същите са мотивирани, съответстват на събраните доказателства и следва да се приемат и за обосновани, предвид подробно изложените от вещите лица аргументации, послужили за формиране на експертните изводи. Експертите са

анализирали коректно събраните доказателства и са изградили последователни, компетентни и вътрешно непротиворечиви изводи. Отговорили са изчерпателно на поставените въпроси, след съвкупна проверка и анализ на всички относими към спора факти.

Съгласно т.3.1.8 от Правилата за работа на системата за клиентски преводи в лева, предназначени за изпълнение в определен момент – БИСЕРА6, моментът на приемане на нареждане за превод от системата БИСЕРА6 е моментът, в който приключва валидацията на файла, чрез който конкретното нареждане за превод е постъпило в системата. Именно от този момент приетото от БИСЕРА6 нареждане за превод придобива неотменим характер и не може да бъде отменено от участник в системата, съгласно т.3.1.9 от същите Правила.

Релевантният момент на въвеждане на нареждането за превод в система с окончателност на сетълмента, както по националното право – чл.78д, ал.3 ЗПУПС от 2009 г., така и по правото на Европейския съюз – чл.3, § 3 от Директива 98/26/ЕО, се определя от правилата на съответната система. В съответствие с т.3.1.8 от Правилата за БИСЕРА6 този момент съвпада с момента на валидиране на файла. От приетите по делото заключения на ССЕ и СТЕ по безспорен начин се установява, че по отношение на левовите преводи това е настъпило в 12:48:12 ч на 20.06.2014 г.

Към този момент вече е било постановено Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, с което на основание чл.115, ал.1, т.2 и 3, чл.116, ал.1 и ал.2, т.2, 3, 6 и 7 във вр.с чл.103, ал.2, т.24 ЗКИ, "КТБ" АД е поставена под специален надзор. Както изрично е посочено в самото решение, това е станало в 12:30 ч, което представлява момента на откриване на процедура по несъстоятелност от компетентен национален административен орган по смисъла на чл.3, § 1 и чл.6, § 1 от Директива 98/26/ЕО.

Съпоставката между двата релевантни момента обосновава извод за липса на изпълнение на изискването за неотменимост на нарежданията за превод по смисъла на чл.3, § 1 от Директива 98/26/ЕО и чл.78д, ал.1 от ЗПУПС от 2009 г., във връзка с т.3.1.8 от Правилата за работа на системата БИСЕРА6. Това е така, тъй като нарежданията за превод в левове са били въведени в система с окончателност на сетълмента в 12:48:12 ч, т.е. след като в 12:30 ч е било взето решението на УС на БНБ за поставяне на "КТБ" АД под специален надзор.

Визираното Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ представлява окончателен, влязъл в сила административен акт, чиято законосъобразност не може да бъде проверявана, дори инцидентно, в настоящето съдебно производство. Следва да се отбележи, че националният надзорен орган не се е самосезирал, а е бил уведомен от изпълнителните директори на "КТБ" АД чрез две уведомителни писма, получени в деловодството на БНБ на 20.06.2014 г. – първото в 10:51 ч относно проблеми с ликвидността и второто в 12:06 ч, с което е съобщено, че "КТБ" АД е преустановила разплащанията и всички банкови операции към 11:45 ч. Последвалото поставяне на "КТБ" АД под специален надзор е в пълно съответствие с правомощията на националния надзорен орган, уредени в чл.115, ал.1, т.2 и 3, чл.116, ал.1 и ал.2, т.2, 3, 6 и 7 във вр.с чл.103, ал.2, т.24 ЗКИ.

БНБ е компетентният национален орган, който е уведомил оператора на системата БИСЕРА6 за взетото Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ. Съгласно начина на работа на системата, подробно разяснен в приетата по делото СТЕ, сетълментът/прехвърлянето на средства в системата за брутен сетълмент в реално време RINGS се извършва три пъти дневно – в 10:00 ч, 13:30 ч и 16:00 ч. Следователно левовите преводи на ищеца е трябвало евентуално да се изпълнят на 13:30 ч. Към този момент вече е било прието Решение № 73/20.06.2014 г., операторът на системата е бил уведомен за него, и по нареждане на надзорния орган е последвало изключване на нарежданията за превод, подадени от "КТБ" АД след 12:00 ч. Тъй като процесните две левови нареждания на ищеца са постъпили в системата БИСЕРА6 в 12:48:12 ч, обсъждането на разликата от около половин час между приемането на Решение № 73/20.06.2014 г. в 12:30 ч и нареждането за изключване на преводите след 12:00 ч е безпредметно.

Съгласно легалните дефиниции и разграничението между "платежно нареждане" и "нареждане за превод", ищецът неоснователно твърди, че само приемането и счетоводното отразяване на платежните му нареждания от страна на "КТБ" АД е достатъчно за тяхното изпълнение. Това не отговаря на изискванията на националното и съюзното законодателство, както и на правилата за работа на платежната система БИСЕРА6. Направените от ищеца на 20.06.2014 г. две левови платежни нареждания са били приети, обработени и изпратени към системата в 12:08 и 12:09 ч, но са приети от системата по смисъла на чл.78д,

ал.1 ЗПУПС от 2009 г. и чл.3, § 1 от Директива 98/26/ЕО едва в 12:48:12 ч. На тази база твърденията на ищеца за нарушение на чл.3, § 1 от Директива 98/26/ЕО и чл.119, ал.3, т.1 ЗКИ (в сила към 20.06.2014 г.) следва да се считат за неоснователни.

Не се доказаха и твърденията на ищеца за незаконосъобразни действия на БНБ във връзка с поставянето на "КТБ" АД под специален надзор, нито че единствената причина паричните му преводи да не бъдат изпълнени е именно поставянето на "КТБ" АД под специален надзор с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ. Проследявайки събитията от 20.06.2014 г. в тяхното последователно и хронологично развитие, се установи, че поставянето на кредитната институция под особен надзор е било резултат от нейното обективно състояние, потвърдено и с влезли в сила съдебни решения, в които като начална дата на неплатежоспособността на "КТБ" АД е определена именно 20.06.2014 г.

Изпълнението на нарежданията за превод се осъществява чрез платежна система. По отношение на левовите преводи бе установено, че те са приети и обработени от системата на 20.06.2014 г., в 12:48:12 ч. По отношение на валутния превод се установи, че изобщо не е изпълнена заявка от "КТБ" АД към платежната система TARGET2-BNB, т.е. не е излъчено "нареждане за превод".

За разрешаване на спора Съдът съобрази последиците от доказването или недоказването. Тежестта на доказване е правото на Съда да приеме за неслучил се всеки факт за чието съществуване няма доказателства по делото и по аргумент от нормата на чл.171, ал.4 от АПК тя е приложима когато на страната, носеща тежестта на доказване, са дадени указание че за факта не сочи доказателства. С разпоредителното заседание, с Определение № 29271 от 06.09.2025 г. Съдът указва на ищеца, че в негова доказателствена тежест е да установи онези факти и обстоятелства, от които претендира за него да настъпят благоприятни правни последици, а именно: осъждането на ответника за заплащане на обезщетение в претендирания размер, вследствие на причинени от него имуществени вреди от описаните от ищеца действия и бездействия, незаконосъобразността на действията и бездействията, причинените му вреди от тези действия и бездействия, причинно-следствената връзка между незаконосъобразността на действията и бездействията и вредите.

Със същото определение Съдът указва на ищеца, че във връзка с горните указания носи доказателствена тежест да установи следните конкретни факти и обстоятелства: излъчени ли са нареждания за превод в съответните платежни системи във връзка с бордеро № 819985 за сумата от 49 900 лв., бордеро № 823243 за сумата от 61 700 лв. и бордеро № 831237 за сумата от 677 000 евро, и станали ли са те неотменими; изплатен ли му е гарантиран размер от ФГВБ за банковите му депозити в "КТБ" АД, на коя дата и в какъв размер; имал ли е той вземане към "КТБ" АД в претендирания като обезщетение размер, респ. съществувало ли е това вземане в патримониума на ищеца, към коя дата и в какъв размер; налице ли е разпореждане от страна на ищеца с вземане към "КТБ" АД в полза на трето лице; включен ли е бил той с прието вземане в Списъка на приетите вземания, обявен в Търговския регистър.

Тезата на ищеца не се подкрепи с ангажираните в съдебните производства доказателства, вкл. с новосъздадените документи, представени при разглеждане на адм.дело № 1681/2023 г. на ВАС - Петчленен състав, и при съобразяване на експертните заключения на ССЕ и СТЕ, обсъдени по-горе. Страната не се справи с указаната ѝ от Съда доказателствена тежест и следва да понесе последиците от недоказването.

Следователно не се установи наличие на един от елементите на отговорността на държавата по чл.2в, ал.1, т.1 във вр.с чл.1, ал.1 ЗОДОВ за съществено нарушение на правото на ЕС, тъй като не е налице нарушение на съюзни норми, коректно транспонирани в националното законодателство.

Не само че твърденията на ищеца не се потвърждават, но и са напълно ирелевантни за отговорността на държавата, в частност тези, свързани с обработването на платежни нареждания след поставянето на "КТБ" АД под специален надзор. Проверката на съда по изпълнението на процесните три платежни нареждания не установи нарушение от страна на БНБ на приложимите национални и съюзни законови разпоредби.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.2 ЗОДОВ в полза на ответника следва да се присъдят своевременно заявените от него разноски, в размер на 101 238,20 €, с левова равностойност 198 004,72 лв., представляващи:

1. 48 000 лв. - адвокатско възнаграждение за представителство от един адвокат в производството по адм.дело № 3773/2024 г. по описа на ВАС;
2. 78 004,72 лв. - адвокатско възнаграждение за представителство от един адвокат в производството по

адм.дело № 1681/2023 г. по описа на ВАС - Петчленен състав;

3. 36 000 лв. - адвокатско възнаграждение за представителство от един адвокат в производството по адм.дело № 3761/2022 г. по описа на ВАС;

4. 36 000 лв. - адвокатско възнаграждение за представителство в производството по адм. дело № 1089/2020 г. по описа на АССГ.

На ответника не следва да се присъждат разноси по настоящото адм.дело № 6542/2025 г., съгласно изричното изявление на процесуалния му представител, че не претендира разноси по настоящото производство.

Така мотивиран, Административен съд – София-град

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковете на А. В. Х. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], предявени с искова молба вх.№ 7815/13.06.2019 г. по описа на СГС, срещу Българската народна банка, за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 111 600 лв. и 677 000 евро; ведно със законната лихва за забава в размер на 726 344,17 лв., считано от 21.06.2014 г. до датата на завеждане на иска (13.06.2019 г.); както и лихва за забава от датата на завеждане на иска (13.06.2019 г.) до окончателното изплащане на сумите.

ОСЪЖДА А. В. Х. от [населено място], [улица], ЕГН: [ЕГН], да заплати на Българската народна банка, [населено място], пл."К. А. Г" №1, разноси в размер на 101 238,20 евро (сто и една хиляди двеста тридесет и осем евро и 20 евро цента), с легова равностойност 198 004,72 лв. (сто деветдесет и осем хиляди и четири лева и 72 ст.), формиани, както следва:

1. 48 000 лв. - адвокатско възнаграждение по адм.дело № 3773/2024 г. на ВАС;

2. 78 004,72 лв. - адвокатско възнаграждение по адм.дело № 1681/2023 г. на ВАС - Петчленен състав;

3. 36 000 лв. - адвокатско възнаграждение по адм.дело № 3761/2022 г. на ВАС;

4. 36 000 лв. - адвокатско възнаграждение по адм. дело № 1089/2020 г. на АССГ.

Решението може да се обжалва пред ВАС с касационна жалба или касационен протест в 14-дневен срок от съобщението до страните за постановвяването му.

СЪДИЯ: